

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В НАУКАХ ПРО ОСВІТУ

Освітньо-наукової програми доктор філософії PhD
(назва освітнього рівня)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Київ 2020

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми *Інтеграційні процеси в науках про освіту*, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «24» грудня 2020 року, протокол №6.

Розробники програми: Бондар В.І., доктор педагогічних наук, професор

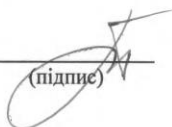
Затверджено на засіданні проектної групи кафедри педагогіки і методики початкової освіти «31» серпня 2020 року, протокол № 1

Керівник проектної групи

(підпис)

Матвієнко О. В.

Завідуючий відділом аспірантури

(підпис)

Боднар К. А.

1. Опис дисципліни
Шифр дисципліни СВ_09

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань (шифр, назва)	Кількість кредитів – 3		<p>Методи навчання:</p> <p>I. За зовнішньою формою прояву (за джерелом передачі інформації):</p> <p>1. Словесні (пояснення, бесіда, розповідь, робота з книгою, лекція, диспут, інструктування, роз'яснення).</p> <p>2. Наочні (спостереження, ілюстрування, демонстрування).</p> <p>3. Практичні (вправа, практична робота).</p> <p>II. За внутрішньою сутністю:</p> <p>1. За рівнем пізнавальної активності учнів (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький).</p> <p>2. За логікою розгортання думки та змісту (індуктивний, дедуктивний, традуктивний).</p>
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки (код, назва)	Загальна кількість годин – 90		
Освітній рівень (доктора філософії)	<i>Денна</i>	<i>Заочна (вечірня)</i>	
	Лекції:		
	20	20	
Нормативна/вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:		
	20	20	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом -III	-	-	<p>Форми поточного контролю: усна відповідь, доповідь, конспектування, анотація, вправа, поточний тестовий модульний контроль, різні види завдань (репродуктивні, творчі, проблемні), самостійна робота.</p>
Семестр V	Індивідуальна робота:		
	-	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота 5	Самостійна робота:		<p>Форма підсумкового контролю Залік</p>
	50	50	
Мова навчання – українська	40/50	40/50	

Предмет вивчення навчальної дисципліни – дисципліна, методи та техніки організації й проведення, що дозволяє розвивати здатність визначати та реалізувати засоби формування педагогічних умінь, засоби їх діагностики та корекції; умови побудови власної системи самонавчання; розвивати в здобувачів вміння діагностувати власні здібності та здібності до навчальної діяльності, здійснювати цілепокладання, цілезабезпечення, та цілездійснення власної навчальної діяльності на основі даних діагностики.

Міждисциплінарні зв'язки: Філософія освіти, Теорія і методика навчання педагогіки, Актуальні проблеми педагогіки, Технології вивчення освітніх галузей в початковій школі, Порівняльна педагогіка, Проектування і моделювання дидактичних засобів з педагогіки.

Мета: Метою курсу є знайомство аспірантів з специфікою організації умов навчання у ЗВО, видів контролю та оцінювання результатів діяльності, сформувати у них педагогічне мислення, професійні переконання та ставлення; розвинути здатність визначати та реалізувати засоби формування педагогічних умінь, засоби їх діагностики та корекції.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати в аспірантів здатність визначати та реалізувати засоби формування педагогічних умінь, засоби їх діагностики та корекції; умови побудови власної траєкторії самонавчання;
- сформувати здатність вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом педагогіки як науки;
- сприяти здатності аналізувати методи наукових досліджень у педагогіці; мету і завдання сучасного виховання; складові частини виховання; концепції національного виховання; провідні фактори, які впливають на розвиток і формування особистості;

2. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>ПРН 1_ Здатність до критичного мислення, розуміння широкого кола філософсько-світоглядних питань, використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.</p> <p>ПРН 2_ Здатність до застосування методів наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробки та впровадження дослідницьких проєктів, здійснення наукового</p>	<p>ЗК 1_Світоглядна Здатність до розуміння широкого кола філософських питань, системних зв'язків між явищами і процесами; критичне мислення; використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналіз міждисциплінарних явищ та процесів; реалізація власного аксіологічного та</p>

<p>дослідження та інтерпретація його результатів, ефективного висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень.</p> <p>ПРН 3_ Здатність до розуміння та використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності.</p> <p>ПРН 4_ Здатність до використання зарубіжного досвіду при реалізації завдань власного дослідження, використання іншомовних інформаційних ресурсів, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз, самостійної підготовка наукових публікацій до зарубіжних видань та участь у міжнародних наукових проектах.</p> <p>ПРН 6_ Здатність реалізовувати професійну та науково-дослідну діяльність на основі знань про сучасні технології у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>ПРН 7_ Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; використовувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Здатність працювати з науковою інформацією зі спеціальних літературних джерел та мережі Інтернет.</p> <p>ПРН 12_ Володіння сучасними методами викладання фахових дисциплін з освітніх, педагогічних наук у вищій школі, а також демонстрація здатності раціонально та науково обґрунтовано організувати самостійну роботу студентів</p> <p>ПРН 14_ Здатність застосовувати сучасні педагогічні технології у</p>	<p>наукового потенціалу.</p> <p>ЗК 2_Методологічна Здатність до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; розробка та впровадження дослідницьких проектів, «start-up»; методологічно та технологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати; ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень та інновацій</p> <p>ЗК 3_Дослідницька готовність до наукового пошуку; здатність володіти методологією і методами педагогічного експерименту; сформованість особистісно значущих якостей дослідника; розв'язання педагогічних завдань шляхом розуміння фундаментальних основ педагогічної науки; визначення мети, завдань, стратегії науково-дослідної діяльності; впровадження нових освітніх технологій у власну дослідницьку діяльність; генерування нових ідей, створення та інтерпретація нових знань відповідно теми наукового дослідження;</p>
--	--

	<p>неперервній педагогічній освіті; розробляти науково-методичний супровід професійної підготовки майбутніх фахівців</p> <p>ПРН 18_Здатність управляти інноваційною діяльністю в системі вищої, дошкільної, початкової та середньої освіти: застосовувати процедуру проектування, моделювання та обґрунтування інновацій, розробляти програму апробації та експертизи, організувати реалізацію інновації; створювати умови для проведення експериментальної роботи.</p>	<p>використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності; приймати обґрунтовані рішення; здатність до безперервного творчого саморозвитку.</p> <p>ЗК 4_Інформаційна</p> <p>Здатність аналізувати інформацію з різних джерел, користуватися бібліотеками (традиційними і електронними); професійно володіти основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; створювати презентації та ефективно використовувати мультимедійні технології, програмне забезпечення для виконання науково-дослідницьких завдань; використання закордонного досвіду при реалізації завдань власного дослідження, використання інформаційних ресурсів, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз Scopus Web of Science, самостійної підготовки наукових публікацій до іноземних видань та участь у міжнародних наукових проектах</p>
2.	ПРН 23_ Демонструвати навички	ФЗК 1_ Педагогічна

	<p>особистісної і професійної самоактуалізації, успішного задоволення індивідуальних і соціальних потреб; діяти та виконувати суспільно значущі завдання та сприяти особистісному саморозвитку в конкретних педагогічних умовах.</p> <p>ПРН 24_ Вміти відповідно до мети і завдань дослідження визначати методи наукового пошуку та експериментальну базу дослідження з необхідним комплектом експериментальних матеріалів; готувати наукові доробки (доповіді, статті) із залученням сучасних інформаційних технологій; здійснювати проєктивну діяльність на основі наукового підходу, будувати та використовувати прогностичні моделі для опису результатів кількісного та якісного аналізу педагогічних явищ та процесів; осмислювати досягнення педагогічної думки минулого і узагальнювати сучасної педагогічної практики на основі об'єктивних закономірних зв'язків в галузі дошкільної, середньої та вищої освіти.</p>	<p>Здатність оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність різних педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні</p> <p>ФЗК 2_Методична</p> <p>Здатність готувати, планувати, організовувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань власного дослідження; використовувати існуючі,</p>
--	---	---

		<p>модифікувати та створювати педагогічні методи, технології для виконання завдань дослідження, перевіряти їх ефективність; впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології для реалізації наукового задуму дослідження</p>
3.	<p>ПРН 27_ Вміти свідомо застосовувати у роботі наукові й практичні здобутки різних систем освіти; розбиратися у специфіці систем освіти різних країн світу, визначати вплив на сучасні освітні перетворення, робити висновки для практичного застосування у власній педагогічній діяльності шляхом використання на заняттях, в управлінській діяльності, іграх та інших видах роботи з дітьми різного віку.</p>	<p>ФСК 1_ Здатність до різних видів історико-педагогічного аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний); опрацьовувати джерельну базу дослідження; адаптовувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; використовувати цивілізаційних підхід до осмислення історико-педагогічних явищ і процесів</p> <p>ФСК 3_ Здатність до вивчення та модернізації існуючих вихованих систем та технологій, розуміння процесів становлення особистості у процесі виховання і самовиховання; до аналізу соціокультурного середовища, проблем виховання особистості на різних вікових етапах; здійснювати ціннісно-смісловий підхід до виховання дітей і молоді ; здатність визначати стан і</p>

		потенціал освіти на державному рівні та її макро- і мікрооточення шляхом використання комплексу методів стратегічного та оперативного аналізу.
--	--	--

3. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				Кількість годин (заочна форма навчання)			
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
	Змістовий модуль 1. «Вступ до спеціальності». Педагогічна діяльність у суспільстві. Система освіти в Україні. Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності.	12	6	6	20		6	6	20
	Змістовий модуль 2. «Основи педагогіки». Предмет і завдання педагогіки, методологія педагогічної науки. Мета та завдання сучасного виховання. Виховання, розвиток і формування особистості в період шкільного навчання.	28	14	14	30		6	6	30
Разом:		40	20	20	50		6	6	50

4. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
	<p>Змістовий модуль 1 «Педагогічна діяльність в умовах євроінтеграції». Педагогічна діяльність у суспільстві. Система освіти в Україні. Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності.</p> <p>Тема 1. Людина і суспільство. Місце і роль педагога у суспільному розвитку. Зміст теми. Гуманістична спрямованість професії педагога. Сутність, цілі та зміст педагогічної діяльності. Функції педагогічної діяльності та педагогічні вміння вчителя. Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до педагогічної професії : Навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. Освіти. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2005. 168 с. 2. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, «2005. 168 с. 3. Мижериков В.А., Ермоленко М.Н. Введение в педагогическую деятельность: учеб.пособие для студ. пед. учеб. заведений. М.: Педагогическое общество России, 2002. 268.с. 4. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - 2745-VIII 5. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про вищу освіту» Документ 1556-18, чинний, поточна редакція — Верховна Рада України; Закон від 01.07.2014 № 1556-VII - Редакція від 27.07.2017, http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 6. Державна національна програма „Освіта”(Україна ХХІ століття) Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма, Заходи від 03.11.1993 № 896; Документ 896-93-п, чинний, поточна редакція - Редакція від 29.05.1996, 	6	6

<http://zakon.rada.gov.ua/go/896-93-%D0%BF>

Тема 2. Поняття системи освіти, її структура. Принципи діяльності закладів освіти в Україні.

Зміст теми. Завдання основних закладів освіти. Вища освіта в Україні; форми та методи її управління. Принципи, форми та методи навчальної роботи у ЗВО. Рекомендовані інформаційні джерела:

7. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція —

Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

8. Вступ до педагогічної професії : Навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. освіти. - 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2005. 168 с.

9. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, «2005. 168 с.

10. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. К.: ВВП «КОМПАС», 1997. 64с.

11. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про вищу освіту» Документ 1556-18, чинний, поточна редакція —

Верховна Рада України; Закон від 01.07.2014 № 1556-VII - Редакція від 27.07.2017,
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

12. Державна національна програма „Освіта”(Україна XXI століття) Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма, Заходи від 03.11.1993 № 896; Документ 896-93-п, чинний, поточна редакція - Редакція від 29.05.1996,

<http://zakon.rada.gov.ua/go/896-93-%D0%BF>

Тема 3. Вчитель як суб’єкт педагогічної діяльності.

Зміст теми. Психофізіологічні (індивідні) передумови (здатки) діяльності педагога. Здібності та здатності у структурі суб’єкта педагогічної діяльності. Групи педагогічних здібностей та їх характеристика. Професійні та людські якості педагога. Спрямованість особистості педагога. Освітньо-кваліфікаційна характеристика вчителя (за В.А. Сластьоніним). Професійний стандарт на професію «Вчитель початкової школи» 2018 р.. Рівні результативності

діяльності вчителя.

Рекомендовані інформаційні джерела:

13. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про вищу освіту»
Документ 1556-18, чинний, поточна редакція —
Верховна Рада України; Закон
від 01.07.2014 № 1556-VII -
Редакція від 27.07.2017,
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> для
студ. вищ. пед. навч. закл. освіти. 3-тє вид.,
перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга -
Богдан, 2005. 168 с. ;
14. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії
(Вступ до спеціальності): Навчальний посібник.
Київ: Центр навчальної літератури, «2005.168 с.
15. Андрущенко В.П. Особистість учителя як предмет
філософсько-педагогічної рефлексії .Вища освіта
України. 2007. N 2. С. 5-12.
16. Бондар В.І. Управління формуванням професійної
компетентності вчителя .Освіта і управління.
2006. Т.9. №2. С. 20-27.
17. Гончаренко С.І. Український педагогічний
словник.К. : Либідь, 1997.
18. Максименко С.Д. Фахівця потрібно моделювати.
Рідна школа, 1994. – № 3. – С. 68-72.
19. Мойсеюк Н.Е. Педагог: професійна діяльність і
особистість Педагогіка: Навчальний посібник. К.,
2001. с. 130 – 157.
20. Практикум з педагогіки : навчальний посібник:
Видання 3-тє, перероблене і доповнене. Київ:
«Центр навчальної літератури», 2004. – 464 с.
21. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5-ти т. Т.-2.
К.: Рад.школа,1976.
22. Сухомлинський В.О. Павлівська середня школа.
Вибрані твори: в 5-ти т.-Т.4. К.: Рад.школа,1977.
23. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим
директором школи. Вибрані твори: в 5-ти т.-Т.4.
К.: Рад.школа,1954.
24. Ушинський К. Д. Твори: в 6-ти т.- Т.-1. К.: Рад.
школа,1952.

Змістовий модуль 2 «Методологія і сучасна педагогічна наука».

Тема 4. Об'єкт, предмет і завдання педагогіки, методологія педагогічної науки.

Зміст теми. Предмет, об'єкт і завдання педагогіки. Її

<p>основні категорії. Сутність сучасної методології педагогіки як системи філософських поглядів гуманістичної традиції.</p> <p>Історичний шлях розвитку наукової педагогіки в контексті розширення її змісту та розгалуження сфер. Загальна та окремо-наукова методології педагогіки.</p> <p>Зв'язок педагогіки з іншими науками та структура навчальної дисципліни.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p>25. Державна національна програма „Освіта”(Україна ХХІ століття) Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма, Заходи від 03.11.1993 № 896; Документ 896-93-п, чинний, поточна редакція - Редакція від 29.05.1996, http://zakon.rada.gov.ua/go/896-93-%D0%BF</p> <p>26. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.. http://zakon4.rada.gov.ua/</p> <p>27. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - 2745-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19</p> <p>28. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) http://osvita.ua/</p> <p>29. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. 2-ге вид., переробл., допов. Київ : Академвидав, 2007. 615 с.</p> <p>30. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. для студ. пед. спец. вищ. навч. закл. К. : Либідь, 2003. 560 с.</p> <p>31. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. Посібник.3-те вид., стер. К. : Академвидав, 2009. 559 с.</p> <p>32. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб.5.вид., доп. і перероб. К., 2007. 656 с.</p> <p>33. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. Педагогіка: підручник. К. : Знання, 2007. 447 с.</p> <p>34. А.І. Кузьмінський. Педагогіка: підручник. К. : Знання, 2007. 447 с.</p> <p>35. Історія педагогіки : навч. посіб. : у 2 кн.. К. : Слово, 2010.</p> <p>36. Зайченко І.В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. 2-ге вид. - К. : Освіта України : КНТ, 2008. - 528 с.</p> <p>37. Ярошинська О.О. Загальні основи педагогіки : навч. Посіб. Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини.</p>	12	12
--	----	----

Умань : Жовтий, 2010. 164 с.

38. Барбашова І. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2010. 125 с.
39. Омельчук В.В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Рівне : Волинські обереги, 2013. 167 с.
40. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія : навч. посібник для студ. вузів, які вивч. дисципліну "Педагогіка". Рівне , 1996. 237 с.

Тема 5. Педагогічна взаємодія в освітньому процесі.

Зміст теми. Поняття про педагогічну взаємодію, критерії цілепокладання в педагогіці.

Історико-педагогічний аналіз найбільш вагомих світових виховних концепцій в контексті основної мети та завдань педагогічної взаємодії. Ієрархія цілей педагогічної взаємодії.

Чинники сучасного національного виховання. Визначення мети виховання в законі України “Про освіту” та інших урядових документах (“Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.”, “Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді” тощо).

Характеристика складових частин педагогічної взаємодії.

Рекомендовані інформаційні джерела:

41. Державна національна програма „Освіта”(Україна ХХІ століття) Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма, Заходи від 03.11.1993 № 896; Документ 896-93-п, чинний, поточна редакція - Редакція від 29.05.1996, <http://zakon.rada.gov.ua/go/896-93-%D0%BF>
42. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2745-VIII](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
43. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
44. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. НАКАЗ від № 641 від 16 червня 2015 року) <http://osvita.ua/>
45. [Волкова Н.П.](#) Педагогіка : навч. посіб.. 2-ге вид., переробл., допов. Київ : Академвидав, 2007. 615

с.

46. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. для студ. пед. спец. вищ. навч. закл.. К. : Либідь, 2003. - 560 с.
47. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посібник. 3-тє вид., стер. - К. : Академвидав, 2009. - 559 с.
48. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навч. посіб. 5.вид., доп. і перероб. - К. , 2007. 656 с.
49. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. Педагогіка : підручник. К. : Знання, 2007. 447 с.
50. А.І.Кузьмінський. Педагогіка : підручник. К. : Знання, 2007. 447 с.
51. Історія педагогіки: навч. посіб. : у 2 кн. К. : Слово, 2010.
52. Зайченко І.В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. - 2-ге вид. К. : Освіта України : КНТ, 2008. - 528 с.
53. Ярошинська О.О. Загальні основи педагогіки : навч. посіб; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань : Жовтий, 2010. 164 с.
54. Барбашова І. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2010. 125 с.
55. Омельчук В.В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Рівне : Волинські обереги, 2013. 167 с.
56. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія: навч. посібник для студ. вузів, які вивч. дисципліну "Педагогіка". Рівне , 1996. 237 с.

Тема 6. Виховання, розвиток і формування особистості в період шкільного навчання.

Зміст теми: Поняття розвитку особистості, рушійні сили та закономірності розвитку. Закони і закономірності становлення особистості. Спадковість, середовище й виховання в розвитку особистості. Активність, діяльність, спілкування, їх функції в розвитку особистості. Вікова періодизація в педагогіці.

Рекомендовані інформаційні джерела:

57. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посібник. К.: Академвидав, 2009. 559 с.
58. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.
59. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. Педагогіка: підручник. К. : Знання, 2007. -447 с.

60. А.І.Кузьмінський. Педагогіка: підручник. К. : Знання, 2007. 447 с.		
61. Історія педагогіки: навч. посіб. : у 2 кн.. К. : Слово, 2010.		
62. Зайченко І.В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Освіта України : КНТ, 2008. 528 с.		
63. Ярошинська О.О. Загальні основи педагогіки : навч. посіб.; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань : Жовтий, 2010. 164 с.		
64. Барбашова І. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2010. 125 с.		
65. Омельчук В.В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Рівне : Волинські обереги, 2013. 167 с.		
66. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія: навч. посібник для студ. вузів, які вивч. дисципліну "Педагогіка". Рівне, 1996. 237 с.		

Програма до заліку

1. Педагогічна діяльність у суспільстві.
2. Місце і роль педагога у суспільному розвитку.
3. Розкрийте значення педагогічної професії у розвитку суспільства.
4. Гуманістична спрямованість професії педагога.
5. Функції педагогічної діяльності та педагогічні вміння вчителя.
6. Система освіти в Україні.
7. Визначення та характеристика мети освіти в Україні.
8. Основні терміни та їх визначення у Законі України «Про освіту».
9. Державна політика у сфері освіти.
10. Поняття системи освіти, її структура та принципи діяльності закладів освіти в Україні. Завдання основних закладів освіти. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 09.08.2019, підстава - [2145-VIII](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)
11. Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності.
12. Характеристика видів освіти.
13. Форми здобуття освіти та їх характеристика.
14. Складники та рівні освіти та їх характеристика.
15. Характеристика рівнів освіти.
16. Характеристика дошкільної освіти як складника.
17. Характеристика повної загальної середньої освіти.

18. Характеристика спрямувань щодо здобуття профільної середньої освіти.
19. Характеристика позашкільної освіти як складника.
20. Характеристика фахової передвищої освіти.
21. Характеристика вищої освіти як складника.
22. Освіта осіб з особливими освітніми потребами.
23. Інклюзивне навчання.
24. Спеціалізована освіта.
25. Система управління закладами освіти.
26. Колегіальні органи управління та громадське самоврядування в закладі освіти.
27. Визначення та характеристика стандартів освіти.
28. Освітня програма : особливості структури та розробки.
29. Кваліфікації: їх види та характеристика.
30. Рамки кваліфікацій: визначення та характеристика.
31. Професійні стандарти: визначення та особливості розробки.
32. Система забезпечення якості освіти та характеристика складових системи забезпечення якості освіти.
33. Категорії учасників освітнього процесу. Права та обов'язки здобувачів освіти.
34. Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу.
35. Права та обов'язки батьків здобувачів освіти.
36. Державні гарантії здобувачам освіти.
37. Вимоги до освіти та професійної кваліфікації педагогічного працівника закладу освіти.
38. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.
39. Органи управління у сфері освіти.
40. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.
41. Повноваження державних органів, до сфери управління яких належать заклади освіти.
42. Громадське самоврядування та державно-громадське управління у сфері освіти.
43. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність.
44. Види трудових функцій вчителя закладу загальної середньої освіти.
45. Характеристика трудової функції А: "Планування і здійснення освітнього процесу" (6 рівень [НРК](#)).
46. Характеристика трудової функції Б "Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині" (6 рівень НРК).
47. Характеристика трудової функції В "Створення освітнього середовища" (6 рівень НРК).

48. Характеристика трудової функції Г "Рефлексія та професійний саморозвиток" (7 рівень НРК)
49. Характеристика трудової функції Д "Проведення педагогічних досліджень" (7 рівень НРК)
50. Характеристика трудової функції Є "Надання методичної допомоги колегам з питань навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти" (7 рівень [НРК](#))
51. Характеристика трудової функції Ж "Узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті" (7 рівень НРК).
52. Характеристика трудової функції З "Оцінювання результатів роботи вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти" (8 рівень НРК).
53. Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності. Складові та їх характеристика.
54. Психофізіологічні (індивідні) передумови (задатки) діяльності педагога. Здібності та здатності у структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Г
55. Групи педагогічних здібностей та їх характеристика.
56. Професійні та людські якості педагога.
57. Спрямованість особистості педагога.
58. Освітньо-кваліфікаційна характеристика вчителя.
59. Рівні результативності діяльності вчителя.
60. Характеристика задатків та здібностей до педагогічної професії.
61. Історичний шлях розвитку наукової педагогіки в контексті розширення її змісту та розгалуження сфер.
62. Поняття про методологію педагогічної науки. Характеристика рівнів методологічного знання.
63. Методологічні основи педагогіки.
64. Охарактеризуйте філософський рівень методології в педагогіці.
65. Сутність сучасної методології педагогіки як системи філософських поглядів гуманістичної традиції.
66. Характеристика філософських напрямів, які виступають у ролі методології педагогіки: екзистенціалізм, неотомізм,).
67. Характеристика філософських напрямів, які виступають у ролі методології педагогіки: неопозитивізм, прагматизм,).
68. Характеристика філософських напрямів, які виступають у ролі методології педагогіки: неопрагматизм, біхевіоризм,).
69. Характеристика філософських напрямів, які виступають у ролі методології педагогіки: біхевіоризм, ідеалізм, діалектичний матеріалізм).
70. Охарактеризуйте загально-науковий рівень методології в педагогіці.
71. Характеристика конкретно-наукового методологічного рівня в педагогіці.

72. КОНКРЕТНО-НАУКОВА МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІКИ (особистісний підхід; діяльнісний підхід), їх характеристика.
73. КОНКРЕТНО-НАУКОВА МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІКИ (діалогічний (полісуб)«ектний) підхід; культурологічний підхід;) , їх характеристика.
74. КОНКРЕТНО-НАУКОВА МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІКИ (національний підхід; антропологічний підхід) , їх характеристика.
75. Класифікація педагогічних досліджень.
76. Методи науково-педагогічного дослідження та їх класифікація..
77. Методи емпіричного дослідження в педагогічній науці.
78. Особливості та значення спостереження як методу науково-педагогічного дослідження.
79. Особливості та значення бесіди як методу науково-педагогічного дослідження.
80. Особливості та значення тестування як методу науково-педагогічного дослідження. Види тестів.
81. Особливості та значення експерименту як методу науково-педагогічного дослідження. Види педагогічного експерименту.
82. Суть біологічної (біологізаторської) філософсько-психолого-педагогічної теорії (концепції) щодо джерел і факторів розвитку особистості Ернст Генріх Геккель і Фріц Мюллер, Вільям Штерн, Зігмунд Фрейд, Стенлі Холл.
83. Суть соціологічної (соціологізаторської) філософсько-психолого-педагогічної теорії (концепції) щодо джерел і факторів розвитку особистості Джон Локк, Джеймс Марк Болдуїн, Джон Уотсон, Беррес Фредерік Скіннер, Ерік Еріксон, Жан Піаже, І. П. Павлов.
84. Суть біосоціальної, філософсько-психолого-педагогічної теорії (концепції) щодо джерел і факторів розвитку особистості (Л.С.Виготський, О.М.Леонтьєв).
85. Суть гуманістичної філософсько-психолого-педагогічної теорії (концепції) щодо джерел і факторів розвитку особистості Серен Обю Кьёркегор, Карл Ясперс, Жан-Поль Сартр, Карл Роджерс, Абрахам Маслоу.
86. Суть суб'єктного (особистісно-орієнтованого) підходу як філософсько-психолого-педагогічної теорії (концепції) щодо джерел і факторів розвитку особистості Д.Б.Ельконін, В.В. Давидов, І. Я Лернер, М.І Махмутов, В.О.Сухомлинський, Ш.Амонашвілі, І.С.Якиманська.
87. Вікова періодизація в педагогіці.
88. Проблема вікової періодизації в педагогіці та психології.
89. Характеристика основних стадій розвитку людини.
90. Характеристика поняття «провідна діяльність» у педагогічній віковій періодизації..

5. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- стандартизовані тести;
- виступи на наукових заходах;
- аналіз наукових праць;
- реферати,
- редагування тексту;
- презентації результатів виконаних індивідуальних завдань.

6. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль, який здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів наукового ступеня доктора філософії на практичних заняттях, а також результатів виконання завдань самостійної роботи;
- модульна контрольна робота після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни (завдання, тести);
- модульний контроль виконання ІНДЗ.

7. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

● *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.

● *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).

● *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проєкту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Критерії оцінювання на практичних заняттях:

За роботу на занятті здобувач вищої освіти може отримати бали залежно від теми заняття згідно із запланованим розподілом балів.

90-100% балів: здобувач вищої освіти демонструє ґрунтовні знання матеріалу в повному обсязі, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань,

виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

75-89% балів: здобувач вищої освіти демонструє повні, систематичні знання, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань, самостійно аналізує явища, факти, однак при викладі матеріалу студент допускає несуттєві помилки.

50-78% балів: здобувач вищої освіти демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із проблемних питань семінару, допускає суттєві помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

30-49% бали: здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні знання матеріалу, що складає менше 50% необхідного обсягу, не знає основної термінології, не вміє логічно висловлюватися.

20-29% балів: здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні знання, які є частково правильними; відповідь містить грубі помилки в аналізі явищ, фактів, використанні термінології, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблеми.

0 балів: здобувач вищої освіти не володіє знаннями із теми заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
64-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проєктор – демонстрація презентацій.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету.